

MOMENTUMnytt

ÅRGANG 3
NR. 2
1998

Medlemsbladet for MOMENTUM - Foreningen for Arm og Benprotesebukere

Innhold - Faste spalter

- Leder, s. 2
- Redaktørens spalte, s. 3
- Politisk tema, s. 4
- Klara - Klok spalten s. 5
- Invitasjon til medlemskap, s. 11

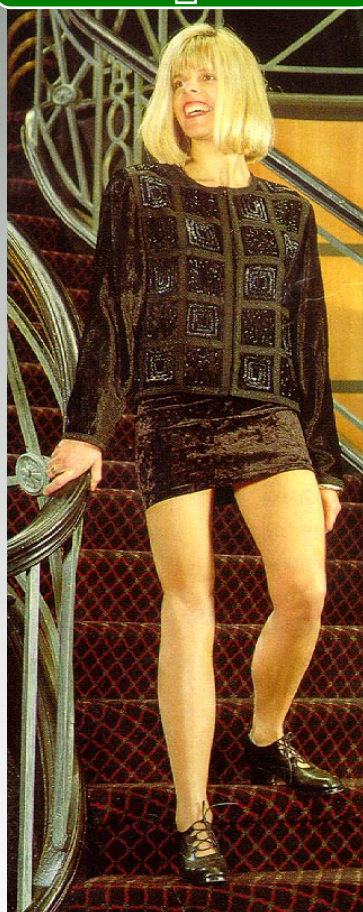
Ulike temaer av interesse

- Holdninger ovenfor amputerte, s. 6-7
- Selvbilde etter en amputasjon
- Intervju med Julie Handley, s.10
- Slik en ortopediingeniør ser det, s.8-9

VELKOMMEN! BIENVENU! WELCOME!

SITT IKKE
HJEMME,
VÆR TRIST
ELLER SUR.
KOM TIL
CABARET!

FOR SE!
LIVET ER
EN CABARET
FOR OSS SOM
VIL VÆRE MED!
OG DET VIL VI.

"For noen lekre ben!
Skulle nesten tro
de er kunstige".

"Det
ene er det.
Gjett hvilket!"

"Det gjør det
samme det".

"Ja, for
begge er jo
råflotte"!!!

"Men det er jo
helt utrolig!"

MOMENTUM

Foreningen for Arm- og Benprotesebrukere

MOMENTUMnytt nr. 2/98

Utgiver: Medlemmene av MOMENTUM,
Grinistubben 6, 1343 Eiksmarka.
Utkommer 4 ganger årlig.

Redaktør: Anita Baastad,
Grinistubben 6, 1343 Eiksmarka.
Tlf: 67 14 79 42.

Layout og sats: Anita Baastad
Trykk: Wisa Grafisk as

Styret:
Leder Nils-Odd Tønnevold,
tlf.: 22 44 87 97 (arbeid)
fax: 22 44 33 19
Nestleder Trond Helland,
tlf.: 22 71 37 74
Kasserer Nils Anders Hellberg,
tlf.: 66 79 74 31
Sekretær Aud Ranveig Nielsen,
tlf.: 32 87 22 58
Styremedlem Geir Liang Jensen,
mbl.tlf.: 92 02 03 02
Varamedlem Ole Meyer,
tlf.: 32 82 02 67

Internett:
<http://www.pvv.ntnu.no/~slj/momentum/>

Årskontingent:

- Hovedmedlemskap for protesebrukere minimum kr. 150.-
- Støttemedlemskap for pårørende og fagfolk minimum kr. 100.-
- Støttemedlemskap bedrift koster kr. 300.- . Gaver utover dette beløp mottas med takk!

Annonser:

Vennligst kontakt Nils-Odd Tønnevold på tlf. 22 44 87 97 eller fax 22 44 33 19 for nærmere informasjon.

Bankforbindelse: Postbanken
Kontonummer: 0814.51.71459

Forside - En vakker protesebruker.

Bildet er plukket opp på en stand og Anita har festet på trykk det hun forbinder med bildet.

LEDER

Kjære Medlem,

Forsiden på denne utgaven av MOMENTUMnytt viser en stolt pike med smekre ben. Det ene benet hennes er kunstig! Hun har en lårprotese. Personlig har jeg problemer med å gjette hvilket ben det er, men kanskje du, kjære leser, kan se det? Poenget mitt er at utseendet er viktig og i høyeste grad har noe med vårt selvbilde å gjøre. Derfor setter vi i dette nummeret blant annet fokus på «kosmetikk». Når man har mistet et lem eller flere er det viktig å få en erstatning (les: protese) som er komfortabel, funksjonell og ser noenlunde naturtro ut slik at det er mulig, for den som ønsker det, å bruke kjole, skjørt eller shorts uten å bli beglodd som om man er spedalsk.

Forsiden er et eksempel på hvordan ny teknologi kan bidra til at det kan lages proteser med et svært naturtro utseende. Inni bladet kan du lese om hvordan en annen ung pike føler at en lite naturtro armprotese svekker hennes selvtillit og selvbilde.

18-20. april deltok jeg på årsmøte i Ortopediske Verksteders Landsforbund (OVL). Det var uhyre interessant og gav meg en verdifull innsikt i ortopediingeniørens hverdag. Jeg tok til orde og fikk gehør for at gode proteser som passer, er funksjonelle og ser bra ut er en menneskerett, ikke minst i velstående Norge.

Vi vil kjempe for dette slik at vi nå og i fremtiden kan få proteser som gir oss anledning til å leve aktive, meningsfulle liv. Om så det betyr å forlange et møte med Statsministeren.

Med vennlig hilsen

Nils-Odd Tønnevold

Leder

REDAKTØRENS SPALTE

Kjære Medlem!

Sommeren har allerede meldt sin ankomst når du leser denne utgaven av medlemsbladet vårt. I den anledning vil jeg få ønske deg en god sommer med mye sol og varme.

I forrige nummer startet MOMENTUM en føljetong som omhandler amputasjon. Dette nummeret tar for seg holdninger til protesebrukere/amputerte.

Tro meg! Det har ikke vært noen lett oppgave. Igjen har vanskeligheten bestått i å begrense seg. Historien kryr av sagn, myter og legender om konger, guder, dronninger, gudinner, helter og heltinner som mangler et eller flere lemmer.

Kjærlighetens gudinne Venus fra Milo sammenlignes med vår nordiske Frøya i Aftenposten 29.mars i år. Jeg har valgt å se på Venus som en

ekte KJÆRLIGHETENS GUDINNE. Det kan du se i intervjuet med Julie Handley.

Julie bekrefter i sitt intervju noe av det jeg sier i min illustrasjon ovenfor. Selvfølgelig mot sitt «nye» utseende etter en traumatisk opplevelse som en amputasjon er en naturlig reaksjon. Man føler seg kanskje klossete og lite tiltrekkende sett i andres øyne.

Dette forteller egentlig hvilken enorm makt og innflytelse samfunnets elitedyrking har over oss vanlige hverdagshelter.

Julie er en hverdagshelt og for mange av oss vanlige dødelige kan det å miste et eller flere lemmer gi et svekket selvbilde. For mange mennesker skal det langt mindre til før

selvtilliten rakner.

Hos de gamle Aztekerne i Latin-Amerika var amputasjon mer fryktet enn døden. Dette hang sammen med at amputasjon som regel førte til nedsatt evne til å brødfø seg selv, sin familie og bidra økonomisk til samfunnet forøvrig. For å sikre kroppslig helhet inn i evigheten ble ofte avkuttete kroppsdeler gravlagt for siden å bli tatt opp igjen og lagt i samme grav som den amputerte.

Fra neste nummer av kan du lese om utviklingen på protesefronten gjennom tidene. Vi vil også portrettere kjente protesebrukere. Det er mange av dem og de beviser at det å være protesebruker ikke gir grunn til å ha et negativt selvbilde. Tvertom! Så derfor - følg med, følg med!

Jeg slutter av her

med et håp om å høre fra deg som har lest dette nummeret av MOMENTUMnytt. Leserinnlegg, meningsytringer, gode ideer og erfaringer er velkomne. Vi er dessuten avhengige av konstruktiv kritikk - positiv så vel som negativ - det gir inspirasjon til videre innsats.

Med vennlig hilsen

Anita Baastad

**Anita Baastad
Redaktør**

Et godt støtteapparat kan ikke overvurderes.

Familie og sosialt nettverk gjennom MOMENTUM kan berge deg.

Vennskap og kjærlighetsforhold settes på prøve. Noen går i stykker.

Det offentlige hjelpeapparatet synes ofte å bruke regelverket mot deg.

Det er få - om noen som forstår hva du går igjennom.

Man møtes med ulike holdninger - fra medynk til overbeskyttelse. Avsky mot sitt nye utseende er ofte første reaksjon.

STORE ORD OG FLESKEFETT ...

Likestilling og deltakelse i arbeidsliv og fritidsaktiviteter

I den forrige regjeringens handlingsplan for funksjonshemmede 1994-1997 heter det blant annet i forordet som er signert av Gro Harlem Brundtland at:

«Funksjonshemmede skal sikres full likestilling i arbeidslivet og full deltakelse i fritidsaktiviteter».

Dette låter betryggende. Dessuten er det en kjent sak at enhver lege og fysioterapeut anbefaler bevegelse og mosjon for at man skal holde seg frisk og i form. Dette er et generelt råd og gjelder enten man har noen skavanker eller ikke. Noen protesebrukere holder seg i form ved å stille i hus og hage, mens andre svømmer, sykler, rider, går på ski eller løper. Alt etter hva den enkeltes funksjonsnivå og interesser tilsier.

Først lover man, så lyver man

Etter alle disse fagre ord, kommer nedturen. I 1996 gir Finansdepartementet et oppdrag til Statskonsult/AT Kearney som går ut på å vurdere hvordan man kan redusere trygdens utgifter til ortopediske hjelpemidler levert av privateide proteseverksteder uten at det skal gå ut over kvaliteten på tilbudet. Ja, ja - samme kvalitet til lavere pris - lar det seg gjøre?

Parallelt med dette utredningsarbeidet utarbeider Rikstrygdeverkets Sykebehandlingsskontor nye regler som i klartekst sier :

«Hjelpemidlet (les: protesen m.v.) må være nødvendig for å redusere medlemmets funksjonsforstyrrelse i støtte- og bevegelsesorganene ved aktiviteter som følge av et alminnelig funksjonsnivå. Aktiviteter som ligger utenfor et alminnelig funksjonsnivå, som løping, skigåing, ridning, roing, svømming eller andre former for idretts-/mosjonsaktivitet, omfattes ikke av stønadsordningen. Det kan imidlertid gjøres unntak for barn under 18 år, se Spesialprotese».
[Amen].

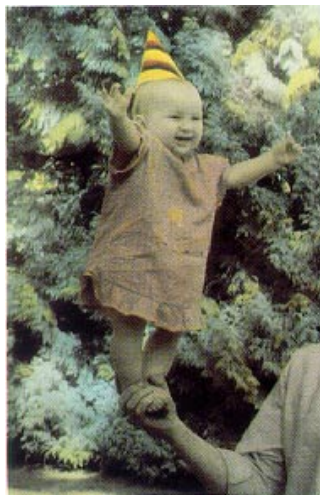
Et skrekksenario

«Badeprotese? Glem det! Eller bekost den selv hvis du absolutt må svømme. «Flexfoot», «Masterstepfoot» - hva skal du med det? Sa du løpe? Man løper da ikke etter fylte 18 år !!! Løpe etter barnebarn? Nei, vet du hva. Hvis det er et «must» for deg - bekost den selv!»

Denne negative og umyndiggjørende holdning er i følge de nye forskriftene gangbar mynt hos saksbehandlere i trygde-etaten! Og det til tross for fagre ord i Regjeringens handlingsplan for funksjonshemmede 1994-1997.

Med helse i hånden og kultur på Utopia

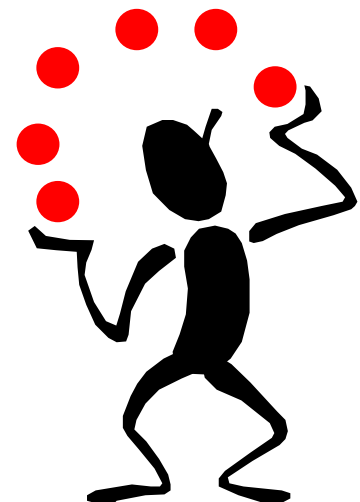
Kulturdepartementet, Norsk Kulturråd og Sosial og Helsedepartementet har utgitt en 16 siders brosjyre hvor temaet er folks hverdag og helse. Brosjyrens utgangspunkt er et positivt helsebegrep - det at helse skapes av mange faktorer. Det motsatte av god helse er UHELSE - «MANGLENDE MULIGHETER OG/ ELLER EVNE TIL Å MESTRE LIVETS PÅKJENNINGER».

Under det bedårende bildet

foran står det: «MED HELSE I HÅNDEN! Det å være ved «god helse» handler mer om subjektiv opplevelse av livskvalitet enn fravær av sykdom»: Tenk deg så at det er en bestefar som har fanget opp barnebarnet og stolt holder det i hånden. Han bruker Masterstepfootprotese som gjør at han mestrer oppgaven med å være barnevakt.

«Helse er uttrykk for muligheter og evne til å mestre livets utfordringer. Men utfordringenes karakter og innhold må vurderes ut fra den enkeltes situasjon». De nye forskriftene utestenger norske borgere over 18 år fra normale fritids- og kulturaktiviteter som ramset opp i første spalte. Mon tro Gro, Norsk Kulturråd og Sosial- og Helsedepartementet er klar over hva som foregår? Snakker de ikke

Glade protesebrukere som får de protesene som passer akkurat for dem og som bevirker til høy livskvalitet - er MOMENTUMs mål. Vi kan ikke love alle protesebrukere et bedre liv, men gjennom å spre informasjon, inspirasjon og muntrasjon samt holde i gang en konstruktiv dialog med proteseverkstedene og det offentlige forsøker vi å sikre gode proteser og god ortopedisk service for alle nå og i fremtiden.

MOMENTUMs lege Geir Liang Jensen og advokat Paul Rynning stiller gjerne sine medisinske og juridiske kunnskaper til din disposisjon. Du kan oppleve mange AHA-opplevelser, men da må du spørre og det oppfordres du hermed til å gjøre. Du oppfordres også til å bidra med egne erfaringer som protesebruker. Ved å gjøre det bidrar **DU** til at andre protesebrukere (les: medmennesker) får ta del i dine sorger og gleder. Vennligst send inn dine spørsmål og andre innlegg til MOMENTUM v/Redaktør Anita Baastad, Grinistubben 6, 1343 Eiksmarka. **VELKOMMEN!**

JURISTEN SVARER

Paul Rynning er privatpraktiserende advokat og medlem av Den Norske Advokatforening. Han svarer gjerne på spørsmål av juridisk art.

Kjære Paul,

Jeg har fått avslag på søknad om nødvendig spesialutstyr til min to år gamle bil fordi min ektefelle og jeg ifølge trygdekantoret har for høy inntekt. Jeg førtidspensjonert. Til sammen har vi etter skatt ca. kr. 17.000 per måned. Vi eier dessuten to eldre, gjeldfrie våningshus.

Mitt høyre ben ble amputert for et år siden. Bilen ble anskaffet for to år siden og har ikke automatgear og jeg føler meg utrygg når jeg kjører. Et automatgear ville gjøre bilkjøringen og hverdagslivet meget enklere.

1) Kan jeg få dekket utgiftene til anskaffelse av automatgear?

2) Kan automatgear betraktes som nødvendig spesialutstyr som følge av funksjonshemmingen og dermed gi rett til tilskudd uten behovsprøving?

3) Kan det gis støtte til kjøp av mobiltelefon og drift av denne? Hvis så er tilfelle – hvor stor er støtten til kjøp av mobiltelefon og stønadssatsen til drift?

Hilsen førtidspensjonist

Kjære Førtidspensjonist,

Vedr. spørsmål om dekning av utgifter til anskaffelse av automatgear.

1. Kan det gis tilskudd til å installere automatgear i den to år gamle bilen uten at dette er behovsprøvet?

Det forutsettes her at De som utgangspunkt fyller vilkårene for rett til bil. I så fall vil de også kunne få tilskudd til spesialutstyr og ombygging. Det er bare ved nødvendig spesialutstyr eller ombygging, det kan gis full dekning av utgifter uten økonomisk behovsprøving.

2. Kan det gis støtte til å installere automatgear? Dersom det er nødvendig å installere «ekstra standardutstyr» kan det gis et økonomisk behovsprøvet rente- og avdragsfritt lån, dersom alternativet er et nytt trygdefinansiert kjøretøy.

Størrelsen på lånet fastsettes på bakgrunn av inntekten. Etter «forskrift om stønad til motorkjøretøy eller annet transportmiddel» beregnes inntekten etter en tabell basert på folketrygdens grunnbeløp. Inntekter fra 0 - 3 G gir 100% lån, og inntekter fra 3 - 3,5 G gir 80% lån osv.. Overstigen inntekten før særfradrag 6 ganger folketrygdens grunnbeløp gis ikke lån. Behovsprøvingen baserer seg på en tabellarisk beregning av inntekten og er således lett å etterprøve.

Hvis ektefellens inntekt overstiger 1 G, skal det overskytende legges til grunn ved beregning av søkers inntekt. Et viktig unntak er her dersom ektefellen må ha bil i forbindelse med sitt arbeid. Da skal bare halvparten av ektefellens samlede inntekt legges til grunn.

For øvrig må det gjøres oppmerksom på at De pga. Deres

funksjonshemming vil kunne ha rett til grunnstønad til «drift av bil». Grunnstønad ytes da etter sats tre.

3. Kan det gis støtte til kjøp og drift av mobiltelefon?

Det kan ytes mobiltelefon ved siden av stønad til kjøp av bil. I praksis vil dette bare gjelde personer med betydelige funksjonshemninger. For eks. for å ha muligheten til å varsle adkomst, eller pga. særlig behov for å kunne tilkalle hjelp. Dersom mobiltelefon tilstås, ytes grunnstønad etter sats 1 uten nærmere vurdering av utgiftene.

Jeg håper ovenstående gir svar på dine spørsmål.

Vennlig hilsen
Paul Rynning

LEGEN SVARER

Geir Liang Jensen er lege, protesebruker og medlem i MOMENTUM. Han svarer gjerne på spørsmål angående sykdom og protesebruk.

Kjære Geir,

Hva er årsaken til sår på protesestumpene og hvilke råd kan du gi for å bote på dem?

Hilsen en aktiv protesebruker

Kjære aktive protesebruker,

De to hyppigste er friksjonssår og hårrotsbetennelser. Friksjonssår er gnagsår og oppstår p.g.a uvanlig trykk, press og drag på huden. Hårrotsbetennelser oppstår ved at bakterier fra hudens overflate presses ned i huden der hvor håret kommer ut eller i porer i huden p.g.a det store trykket på huden. Betennelsene er ømme, røde, hovne og VELDIG vonde å gå på. Som regel er huden intakt. Noen ganger kan man klemme ut gulhvitt puss som er kroppens egne forsvarsceller og består av en blanding av døde bakterier og hvite blodceller:

Når det gjelder behandlingen av sår på stumpen, er det noen felles prinsipper.

Det viktigste er avlastning av sårstedet. Her må hver enkelt prøve seg forsiktig fram, eventuelt diskutere med proteseverkstedet hvordan dette best kan gjøres. Et åpent sår bør dekkes til med salvekompresser og bandasje. Ofte vil ikke protesen passe etter denne polstringen. I slike tilfeller kan man ofte bruke noe som heter "DUODERM" eller lignende ting som er et slags plaster man får kjøpt på apoteket.

Hvis det dreier seg om en hårrotsbetennelse eller lignende tilstander med intakt hud, vil jeg anbefale kombinasjonen med avlastning og påsmøring av en krem som heter "Brulidine" som fås på apotek uten resept. Kremen kan du smøre på 2-3 ganger daglig. Hvis dette ikke gir særlig bedring i løpet to dager, bør du kontakte lege.

Jeg håper du kan dra nytte av disse tipsene. Er det flere ting du lurar på vedrørende sykdom og protesebruk - ikke nøl med å spørre. Jeg er her for deg.

Vennlig hilsen
Geir Liang Jensen

HOLDNINGER OVERFOR AMPUTERTE

Fra tidenes morgen har amputerte blitt betraktet som mindreverdige krøplinger som egentlig ikke har livets rett.

Det store spørsmål er hvordan disse holdningene kan ha overlevet tusenvis av år?

Falske øyevipper, kontaktlinser, silikonpupper, hårtoupé og forkrøplede føtter p.g.a. snøring er helt OK, men å mangle ben eller armer - det er ille det!

Og når man så vet

at det eksisterer menneskeskapte myter om amputerte guder kan man virkelig begynne å lure...

- Er det slik at amputerte er nødvendig for at systemer skal fungere?

Kong Montezuma II, en Azteker konge som levde på 1500-tallet laget en spesiell innhegning mellom sin egen dyrepark og botaniske hage for at folk skulle ha et sted å kunne beglo vanskapninger. Egentlig var han snill. Det var vanlig å drepe deformerte barn eller å utstøte dem.

Bildet til venstre er forøvrig et maleri som viser Montezuma II beskuen en komet som traff jorden i 1517. Det sies at Montezuma ble så skremt av denne hendelsen at han overga seg til spanjolene. Dette til orientering for de historisk interesserte!

HISTORIENS FORHOLD TIL KROPPEN

Kunstnere har tydeligvis alltid hatt et avslappet forhold til det med mangel av armer og ben. Det har vel med det å gjøre at kroppens ytre deler har lite med individets sjel å gjøre.

konge.

Myter

De menneskeskapte myter om konger og guder har et ambivalent forhold til tap av lemmer. Noen ganger fremstilles de som helter. Andre ganger fratras de sin posisjon.

Det siste var tilfellet med Tuatha Dè Danaan som nedstammet fra den store Moder gudinnen Dana.

Kong Nuadhu

Hans anfører kong Nuadhu ble fratatt kongemakten da han mistet høyre arm i et slag. En mann med et fysisk handikap ble ikke ansett verdig nok til å være konge.

Kongen som tok makten etter Nuadhu het Bres. Han nedstammet fra noen monsteriøse giganter og styrte som en tyrann. Dette bevirket til at en lege, Dian Cècht, laget en sølvarm til Nuadhu og han ble gjeninnsatt som

Dronning Vishpla

Krigerdronningen Vishplene ben ble alvorlig skadet under et slag ca. 2000 år F.Kr. og det måtte amputeres.

Guddommeligheter kalt Asvins hørte om Vishplas plager. De utrustet henne med et jernben slik at hun kunne delta i krig igjen!

Asvins

Asvins viste seg på himmelen før morgengry i en gullvogn trukket av hester eller fugler.

Det sies at de var i besittelse av helbredende makt på grunn av sin kjennskap til helbredende planter.

De ble betraktet som menneskehetens lege og da særlig for krigere som ble såret i slag, men også som gudenes leger.

Hávamål

Våre gamle vikinger hadde en fin holdning til «vanføre». Vi gjengir her fra Hávamåls 71. vers:

**«Er du halt, kan du ride,
handlaus gjæte.
Er du dauv, kan du duga i
strid.
Blind er betre
enn brend å væra;
daud mun ein lite duga».**

Kilder:

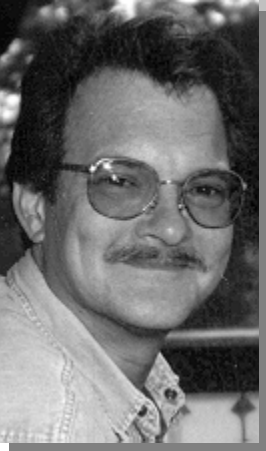
NATINAL GEOGRAPHIC,
NO. 6, DECEMBER 1997
Verdens Mytologier, Den
keltiske verden
Sanskrit, Rig Veda, I, 8-118
A Dictionary of Hinduism
Hávamål

Av:

Anita Baastad

Slik en ortopediingeniør ser det

MOMENTUM presenterer her Karl Tomas Lyngroth

Utdannelsested: OBA - Oslo Bandage og Proteseverksted. Han har bygget opp to proteseverksteder. Først Drammen Ortopediske Institutt A/S og sitt eget - Buskerud Tekniske Ortopedi A/S som i dag har 10 ansatte.

Karl Tomas er dyktig og det er også hans medarbeiderne. I 28 år har han hatt ansvaret for å holde meg «oppegående» på to proteser. Jeg vet altså hva jeg snakker om.

På spørsmålet om han noen gang angret på valg av yrke, svarer han:

«Egentlig ikke, men på grunn av utviklingen de senere årene har noe av arbeidsgleden avtatt.»

Det har han skjult godt. Jeg er jevnlig på verkstedet og har alltid møtt dyktige, vennligsinnede ansatte. Protesene har alltid fungert som de skulle - og gjør det fortsatt. Det er mange protesebrukere som kan takke han for en bedre hverdag.

Jeg er fascinert av bildet på forsiden. «Si meg! Er det lenge siden slike silikonproteser ble tilgjengelige?»

«Ja, det er mange år siden. Det skjer jo stadig noe nytt, så noe sensasjonelt er ikke dette. Man kan i dag lage proteser med utvendig beskyttelse som man kan gå i dusjen med.»

«Når kan vi få slike naturtro proteser? Er de tidkrevende å fremstille?»

«Ja, det kan man nok si. Men det er slett ikke sikkert at alle vil ha slike naturtro proteser. Tross alt er det ikke mulig å skjule at man går med protese når man bruker shorts for eksempel. Derfor foretrekker mange å ha et blomstrete eller farget trekk på protesen. Noe som er morsomt. Noe som er litt tøft. For da oppfattes det ofte ikke som protese, men mer som en

gips. Man har brukket benet eller har et eller annet kunstig på seg som man pynter opp. Faktisk virker det mer naturlig enn om man prøver å gjøre det så naturtro som overhodet mulig for at folk skal tro det er et ordentlig ben.

«Hva ser du som hovedpoenget ved å oppnå så kosmetisk akseptable proteser som overhodet mulig?»

«Når vi snakker om benproteser, så er vel ikke poenget ofte så veldig stort. Hvis man ikke skal gå med shorts e.l. som jeg nevnte foran. Men det er klart at når det gjelder armproteser så stiller saken seg annerledes. For en benprotese skjuler man jo ofte med strømper, skjørt og andre ting, så den er ikke så synlig

som en armprotese. Der er kosmetikken når det gjelder utseende kommet veldig langt. Heldigvis!»

«Som ortopediingeniør har du erfaringer om hva utseende på protesen betyr for brukerens selvbilde. Kan du gi ett eller flere eksempler?»

«Jeg kan ikke trekke fram konkrete eksempler.

Men hvis man som bruker er fornøyd med protesens utseende, kan det virke positivt på brukerens selvbilde - og i noen tilfelle også på funksjonen - det vil si hvordan brukeren mestrer hverdagen.»

«Hender det at du må velge vekk kosmetikken på en protese som fungerer fordi du tror/mener at trygdekontoret ikke vil dekke regningen?»

«Nei. Så langt har vi ikke kommet her i landet - ennå.»

«Den private ortopedibransjen presses sterkt av Rikstrygdeverket. I HANDIKAPNYTT nr. 1 då står det at det er livsviktig for de privateide ortopediverkstedene og leverandører å komme på «DE ROSA SIDER». Så viktig at mange velger å tie fremfor å komme i unåde hos myndighetene.»

«Har du noen kommentarer til dette?»

«Det som står der gjelder tekniske hjelpemidler.

Men vi i ortopedibransjen har ikke lov til å markedsføre oss. Jeg har ikke anledning til å ringe deg å si: «Du Anita nå har jeg noe som jeg tror vil være veldig bra for deg. Noe som er bedre enn det som du går med i dag.» Det har jeg ikke anledning til. Da markedsfører jeg meg.»

«Hvorfor det?»

«Det øker kostnadene til trygden det at jeg markedsfører produkter. Da er man med på å stimulere til større etterspørsel.»

« Er vi protesebrukere kravstore? Opplever du oss slik?»

«Ja, det kan dere vel være. Men jeg ser ingen grunn til hvorfor dere ikke skulle være det. Det er en

god del av jobben min å prøve og stille såvidt høye krav til det jeg driver med også, og da må dere også få lov til å stille krav til meg.»

«Hva ser du som bransjens viktigste utfordring i fremtiden?»

«Selv om myndighetene har gitt retningslinjer for et mer integrert samfunn - det vil si at alle skal kunne delta, praktiserer ikke Rikstrygdeverket disse retningslinjer fullt ut.»

«Det er det ikke lett å svare kort på. (tenkepause)

Viktige utfordringer er selvfølgelig at vi får lov til å opprettholde den måten vi i Norge har kunnet levere proteser på. At vi ikke får satt begrensninger som går utover brukeren eller meg. Det ser jeg som svært viktig.

Det betyr også begrensninger som ikke går utover meg på den måten at jeg kan bli tvunget til å velge bort ting. Dette har vi faktisk allerede fått i skriftlig form. Har man passert atten år er det visse ting man ikke lenger kan få. Og det er jo helt utrolig! Man slutter jo ikke å eksistere som menneske fordi man er fylt atten.

Dette er en stor utfordring. Det at vi kan bli pålagt å lage A4

proteser til alle over atten år. MÅ DET ALDRI SKJE!»

«Hvordan kan man unngå det?»

Det kan jeg ikke svare på for øyeblikket. Selv om myndighetene har gitt retningslinjer for et mer integrert samfunn - det vil si at alle skal kunne delta, praktiserer ikke Rikstrygdeverket disse

retningslinjene fullt ut.

Viktige utfordringer er jo også at vi må få en økonomi så vi kan klare å leve av det vi produserer. Vi skal slippe å leve fra hånd til munn. Nå for tiden er det tøft.»

«Er dette du nå sier årsak til at noe av din arbeidsglede er avtatt?»

«Ja, dessverre.»

Takk Karl Tomas for at du stilte opp til intervju . Takk for din åpenhet.

SELVBILDE ETTER AMPUTASJON

MOMENTUMnytt gjengir her fritt oversatt fra **STEP Forward**, som er et medlemsblad utgitt av **The Limbless Association** i Storbritannia, et intervju med **Julie Handley**. Julie mangler høyre arm som måtte amputeres over albuen. Her forteller hun sin historie.

Originaljournalist Sam Gallop OBE

Oversatt av Anita Baastad/Nils-Odd Tønnevold

Bilulykke

For 18 år siden ble jeg involvert i en bilulykke i USA. En lastebil traff den siden av bilen hvor jeg satt. Den ødela bilen og min høyre arm.

Jeg kan gjøre mesteparten av det jeg har lyst til. Det tar bare noe lenger tid og tålmodighet. Min protese er en ren pynteprotese. Jeg klarte ikke å mestre den mekaniske armen jeg fikk, trinsen og kroken etc..

Hverdagen min

Jeg liker å jobbe på nettet og ønske klienter velkommen i min travle jobb som sentralborddame.

Jeg var høyrehendt. Å bruke venstre arm er ikke naturlig for meg. Jeg holder meg fortsatt underrettet om fremskrittene som skjer innen myoelektriske kunstige lemmer. Jeg tviler på om jeg kan dra fordeler av disse.

Smerter

Hovedproblemet mitt er smertene jeg får i venstre arm på grunn av overbelastning. Smertene hemmer meg fysisk. De bevirker til at jeg faktisk blir

funksjonshemmet. Et hvert råd fra en med erfaring mottas med takk.

Har aldri vært imponert over utseendet

Jeg har aldri vært imponert over armprotesens utseende, og jeg vil så gjerne ha en hånd som ser mer naturlig ut.

Jeg vil også gjerne ha en protese uten stropper, men kanskje stumpen min er for kort?

Etter alle disse årene siden den traumatiske ulykken spør jeg meg selv: "Hvorfor meg"?

Utseende er veldig viktig for en kvinne. Fremdeles føler jeg noen ganger avsky og opprørhet når jeg ser meg selv i speilet selv etter at så mange år er gått. En ung kvinne som nettopp har vært utsatt for det samme, vil føle seg totalt ødelagt. Det er jeg sikker på.

Du føler deg ikke som en hel person lenger. Du føler deg ikke på samme måten som andre folk. Folk stirrer på meg når jeg ikke har protesen på. Det er forferdelig. Jeg kan ikke kle meg slik jeg ønsker.

Erløse kjoler for eksempel.

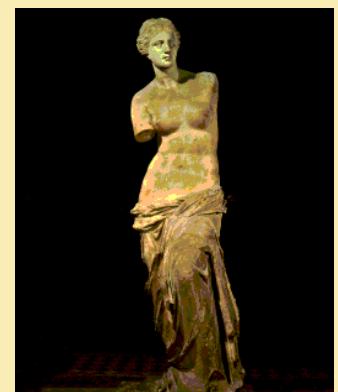
Jeg må slutte av her på grunn av smerter i hånden.

Jeg håper at dette vil bli til nytte for andre.

Forøvrig, jeg synes ikke synd på meg selv. Du må bare stå på. Se tingene i øynene. Men det er sant og visst at protesene kunne ha sett bedre ut.

MOMENTUM skulle ønske at Julie identifiserte seg med ...

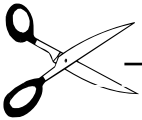
Venus fra Milo - KJÆRLIGHETENS GUDINNE som uten armer favner alt og alle med en unik form for kjærlighet.

VELKOMMEN!

Medlemskap i MOMENTUM kan være nøkkelen til informasjon, inspirasjon og muntrasjon!

Vi ønsker arm- og benamputerte, venner, pårørende, ortopediingeniører, teknikere, fysio- og ergoterapeuter, medisinsk fagpersonell og leverandører hjertelig velkommen i MOMENTUM for å fremme saker av felles interesse.

Vennligst kryss av det som passer.

_____ Ja, jeg ønsker å bli medlem i MOMENTUM, Foreningen for Arm- og Benprotesebrukere

Navn:.....

Adresse:.....

Postnr. og poststed:.....

Telefon:.....Mobiltl:.....Fax:.....

Fødselsår:.....

Dato og signatur:.....

Medlemstype (vennligst sett kryss):

Hovedmedlemskap (for arm- og benprotesebrukere) _____

Støttemedlemskap (for venner, pårørende og fagpersonell) _____

Bedriftsmedlemskap (for verksteder og leverandører) _____

Hovedmedlemskap koster minimum kr. 150.- pr. år.
Støttemedlemskap koster minimum kr. 100.- pr. år.
Bedriftsmedlemsskap koster minimum kr. 300.- pr. år.

Beløp utover disse mottas med takk!

Vennligst klipp ut denne slippen og legg den i posten til:
MOMENTUM, Grinistubben 6, 1343 Eiksmarka
Eller send den per fax 22 44 33 19.

MOMENTUM respekterer taushetsplikten nedfelt i «lov om personregistre» m. m..

Högteknologi från Pi

Iceross Comfort™

Tjockare silikonhylsa i supermjukt silikonmaterial för maximal komfort.

IP+

Den intelligenta protesen. Möjliggör gång i olika hastigheter med låg energiförbrukning.

Total Knee™

Prisbelönt protesknäled med unik låsfunktion. Ger stötdämpning vid hälisättning.

Total Shock™

Dämpar stötar och rotationskrafter för optimal komfort.

Masterstep™

Protesfot med ställbar klackhöjd – passar de flesta typer av skor. Energilagrande – en och samma fot kan användas till alla typer av aktiviteter.

Kontakta Din ortopedingenjör för mer information!

Pi Medical

Box 67, S-751 03 UPPSALA

Tel 018-15 21 15. Fax 018-13 06 09